

VÆRK TØJ 1

Tre bundlinjer i kommunens beslutninger

TORUS er et dialogværktøj, der kan sikre at de tre bundlinjer; økonomi, sociale forhold og den grønne dagsorden, alle er indtænkt, når kommunen træffer beslutninger. Værktøjet kan bruges i mange sammenhænge – for eksempel ved indkøb af produkter og tjenesteydelser og i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter.

Dialogværktøjet gør det muligt for kommunalbestyrelsen og andre beslutningstagere at få overblik over, hvordan potentielle beslutninger vil påvirke for eksempel CO2-udledning, ressourceforbrug, luft- og vandkvalitet, biodiversitet og sociale forhold som sundhed, uddannelse og lokalmiljø.

Det kræver ikke et stort datagrundlag at bruge værktøjet, da man igennem overvejelser og samtale kommer omkring centrale problematikker og får belyst effekter, man måske ikke havde forudset.

UDVIKLET AF
Gentofte Kommune

Refleksionsrunde:

Hvordan vil værktøjet kunne gøre en forskel i jeres arbejde?



Hvordan vil I som byråd bruge værktøjet?

Vælg jeres ambitionsniveau og indfri mærkesagen

1

Lyder spændende! Lad os prøve det af.

Der skal opføres en ny skøjtehal.

I beslutter – som et forsøg - at bruge TORUS til at vurdere projektets samlede påvirkning og effekter.

Husk at evaluere resultaterne, når projektet er færdigt, så det måske kan skaleres og ikke blot ender med et enkelt pilotprojekt.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 3 point



2

Denne løsning inkluderer både løsning

1 +

Vi vil vide, hvordan det virker på forskellige typer projekter.

I bruger også TORUS til at vurdere den samlede påvirkning ved reovering af en skole. På den måde kan I sammenligne værktøjet ved nybyg og reovering.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 5 point



3

Denne løsning inkluderer både løsning

1 + 2 +

De tre bundlinjer skal indtænkes i alle beslutninger.

I synes det er et helt genialt værktøj!
I beslutter derfor at værktøjet skal bruges i alle beslutningsprocesser fremover.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 7 point



VÆRKTØJ 2

Hjælp til kommunens arbejde med forbrugsrelaterede udledninger

Værktøjet er en guide, der hjælper kommuner med at planlægge og prioritere tiltag, der reducerer klimaaftrykket fra borgernes forbrug. Den giver inspiration til konkrete indsatser, viser eksempler fra andre kommuner og synliggør de merværdier, som tiltagene kan skabe – for eksempel øget trivsel og stærkere fællesskaber.

Værktøjet kan bruges i forbindelse med klimaindsatser, budgetforhandlinger, strategiarbejde og samarbejde på tværs af forvaltninger.

Med guiden følger en vejledning, der gør det nemt at vurdere tiltags potentialer i forhold til bæredygtighed og trivsel.

UDVIKLET AF

Region Hovedstaden

Refleksionsrunde:

Hvad forestiller I jer at sådan en guide kan hjælpe jer med?



Hvordan vil I som byråd bruge værktøjet?

Vælg jeres ambitionsniveau og indfri mærkesagen

1

Reparation og genbrug i kommunens egen drift

I bruger guiden til at kigge på kommunens eget forbrug. I går forrest ved at reparere og genbruge eget udstyr og inventar. På den måde inspirerer I medarbejdere til ændret adfærd – både på job og derhjemme.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 3 point



2

Denne løsning inkluderer både løsning

1 +

Borgerne skal nudges til at bo småt og bo sammen

I går skridtet videre og bruger også guiden til at sætte fokus på ressourceforbrug ved byggeri og boliger. I planlægger indsatser, der skal sikre mindre boliger og flere bofællesskaber. På den måde reducerer I energiforbrug og ressourcebehov pr. indbygger, styrker fællesskaber og øger boligudnyttelsen.

Vær obs på, at det kræver mange ressourcer at etablere nye boliger og kan møde modstand fra borgere, der foretrækker større, individuelle hjem.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 5 point



3

Denne løsning inkluderer både løsning

1 + 2 +

Alle skal bidrage!

I vil ikke alene arbejde med hvordan kommune reducerer eget forbrug eller jeres rolle som myndighed, men også rykke helt tæt på borgerne. I vil klæde dem på til at reducere deres forbrug gennem oplysningskampagner, borgerinddragelse og lokale events.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 7 point



VÆRKTØJ 3

Cirkulære virksomheder gennem dialog og kommunale tilsyn

Kommunale medarbejdere, fx tilsynsmedarbejdere, erhvervskonsulenter og klimamedarbejdere, møder virksomheder i mange sammenhænge. Her ligger en oplagt chance for at fremme grøn omstilling i det lokale erhvervsliv ved at vejlede virksomhederne.

Dette dialogværktøj kan bruges af medarbejderne før, under og efter deres møder med virksomheder. Det indeholder inspiration til, hvordan man tager hul på snakken om affald, ressourceforbrug og cirkulære løsninger – og hvordan man henviser virksomheden videre. Samtidig styrker værktøjet det tværfaglige samarbejde i kommunen, så medarbejderne på tværs af afdelinger - kan skubbe virksomhederne i en grønnere retning. Værktøjet består af: Et udvidet skema til tilsyn, en række emneark, et overblik over virksomhedernes muligheder for støtte til grønne tiltag og et værktøj til internt samarbejde i kommunen.

UDVIKLET AF

Frederiksberg Kommune, Rudersdal Kommune, Albertslund Kommune, Hvidovre Kommune, Bornholms Kommune og BOFA

Refleksionsrunde:

Hvordan ser I at kommunen og det lokale erhvervsliv kan samarbejde om den grønne omstilling?



Hvordan vil I som byråd bruge værktøjet?

Vælg jeres ambitionsniveau og indfri mærkesagen

1

De planlagte tilsyn

I beslutter at tage det udvidede tilsynsskema med som et tilbud til virksomhederne ved de obligatoriske tilsyn.

Tilsynsmedarbejderen indleder derfor – gennem tilsynet – en dialog med virksomheden om bedre ressourceudnyttelse. Hvis virksomheden ønsker det.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 3 point



2

Denne løsning inkluderer både løsning

1 +

Medarbejderne skal være grønne ambassadører

I vil være foregangskommune for det grønne erhvervsliv. Derfor beslutter I at efteruddanne ansatte på tværs af afdelinger, så de er i stand til at vejlede virksomhederne i omstillingen til cirkulære forretningsmodeller.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 5 point



3

Denne løsning inkluderer både løsning

1 + 2 +

Kommunen skal have sit eget rejsehold

I bruger alle elementer i værktøjet og laver derfor et rejsehold, som lokale virksomheder kan booke til grønne besøg.

Rejseholdet involverer alle kommunens afdelinger og kompetencer.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 7 point



VÆRKTØJ 4

Gør jeres indkøb grønnere

Dette værktøj giver jer mulighed for at gøre kommunens indkøb grønnere – i aktuelle udbud. Miniguiden henvender sig til medarbejdere, der arbejder med udbud og kontrakter. Miniguiden illustrerer, hvordan I kan bruge **delydelsesreglen** i udbudslovens §8 til at indkøbe cirkulære produkter og ydelser i højere grad end det umiddelbart er muligt indenfor de eksisterende rammer.

Det kan fx være, når et særligt behov opstår, eller hvis de bæredygtige produkter, du har brug for, ikke er dækket af den nuværende aftale. Guiden er særlig relevant ved **EU-udbudte rammeaftaler**, hvor der på forhånd er fastsat en købsforpligtelse.

Du får både et overskueligt skema til brug i praksis og tre konkrete eksempler på, hvordan reglen kan anvendes – bl.a. inden for **møbler, fødevarer og kontorartikler**.

UDVIKLET AF
Aarhus Kommune

Refleksionsrunde:

Hvad oplever I som de største barrierer for omstillingen af de offentlige indkøb?

Kontraktværdi		5.000.000	Indtast den forpligtende samlede kontraktsum for det udbud, hvor delydelsesreglen ønskes anvendt				
Beløb (max. 20%) der kan købes ind ved anvendelse af reglen om delydelser:		1.000.000	Det samlede beløb ved anvendelse af reglen om delydelser må maksimalt udgøre 20% af den forpligtende samlede kontraktsum og maksimalt 595.344 kr pr. delkontrakt				
Produkt/service: Angiv produkt eller tjenesteydelse på den enkelte delkontrakt	Beløb	Beløb i kr.	Beløb i kr.	Beløb i kr.	Beløb i kr.	Beløb i kr.	Restbeløb: Resterende totalbeløb
Brugte skriveborde	100.000	300.000	250.000	75.000	75.000	150.000	50.000
Brugte kantinestole							
Brugte kontorstole							
Upcyclede reoler							
Upcyclede kontorstole							
Undervisningsborde lavet af FSC-certificeret træ							
Sum pr. delkontrakt Angiv værdien af hver delkontrakt							

Hvordan vil I som byråd bruge værktøjet?

Vælg jeres ambitionsniveau og indfri mærkesagen

1

Lokale og økologiske fødevarer

I bruger delydelsesreglen til at indkøbe sæsonbaserede, økologiske varer fra lokale landmænd til kommunale køkkener.

På den måde styrker I lokal forsyning og bæredygtigt landbrug.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 3 point



2

Denne løsning inkluderer både løsning

1 +

Brugte møbler til ny institution

I bruger også delydelsesreglen til at købe brugte, upcycledede møbler fra en lokal socialøkonomisk virksomhed til en ny institution.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 5 point



3

Denne løsning inkluderer både løsning

1 + 2 +

Genanvendte og miljømærkede kontorartikler

Delydelsesreglen bruges til at udskifte standardartikler med produkter af genbrugsmaterialer (fx papir, penne, mapper). Disse findes ikke i det eksisterende sortiment.

På den måde understøtter I grøn omstilling i hverdagsforbrug.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 7 point



VÆRK TØJ 5

Genanvendte tekstiler i sundhedssektoren

Forbruget af tekstiler i hjemmeplejen og på plejehjem er stort. Og det samme er potentialet for at indkøbe tekstiler med lavere miljøpåvirkning. Værktøjet er en række anbefalinger til, hvordan man vælger materialer med lavere miljøpåvirkning, længere levetid og et komfortabelt sortiment for brugerne.

Anbefalingerne bygger på tre spor:

- Grønnere metervarer: Hvordan tørringstid, holdbarhed og livscyklus påvirker miljø- og klimabelastningen.
- Længere levetid: Hvordan man bruger data for svind, holdbarhed ved vask og kasserede produkter til at forlænge tekstilernes levetid.
- Komfortabelt sortiment: Hvordan man sikrer, at de grønne alternativer også fungerer i hverdagen for brugerne.

UDVIKLET AF

Region Hovedstaden og Gate 21

Refleksionsrunde:

Hvad mener I kommunens rolle og ansvar er i forhold til produktion og forbrug af tekstiler?



Hvordan vil I som byråd bruge værktøjet?

Vælg jeres ambitionsniveau og indfri mærkesagen

1

Efterspørge genanvendte metervarer fra tekstilaffald

I bruger anbefalingerne til at vælge tekstiler fremstillet af genanvendt materiale ved næste indkøb.

Det bidrager til reduceret ressourceforbrug og affald, og skubber markedet i en bæredygtig retning.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 3 point



2

Denne løsning inkluderer både løsning

1 +

Stil krav til vaskerier om at fremvise statistik for svind og kassation

I bruger derudover anbefalingerne til at stille krav om data fra leverandører for at følge op på tekstilernes levetid og mindske spild. Det vil give jer bedre mulighed for at lave bedre indkøb, reducere spild og skabe større gennemsigtighed.

Det kræver naturligvis ekstra krav i kontrakter og opfølgning på data, for at have effekt.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 5 point



3

Denne løsning inkluderer både løsning

1 + 2 +

Efterspørg et smalt sortiment

I bruger anbefalingerne til at vælge et mere begrænset udvalg af tekstiler for at forenkle logistik og forlænge levetid.

Det giver mindre spild, længere levetid og enklere logistik. Men I risikerer også en utilfredshed blandt brugerne grundet de begrænsede valgmuligheder.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 7 point



VÆRKTØJ 6

Materialestafetten

Byggeriet udleder meget CO2 og kræver enormt mange ressourcer – og en måde at reducere det på, er ved at bruge genbrugte byggematerialer. Værktøjet gør det lettere for bygherrer og entreprenører at identificere og genbruge materialer fra nedrivnings- og renoveringsprojekter.

Det består af et screeningsredskab og en database, der giver et samlet overblik over genbrugsegneede byggematerialer – inklusive deres anvendelsesmuligheder og værdi.

Værktøjet bidrager til mere gennemsigtighed og bedre datagrundlag, så materialer nemmere kan bringes i spil i nye byggeprojekter.

Det kan bruges til at kortlægge genbrugelige byggelementer, inddrage dem i udbud og fremme dialogen mellem aktører i byggeriet. På den måde understøtter værktøjet en mere cirkulær praksis og gør det nemmere at stille konkrete krav til genbrug.

UDVIKLET AF

Københavns Kommune og Bornholms Regionskommune

Refleksionsrunde:

Hvad er afgørende for om materialer fra nedrivninger kan bruges i nye bygninger og hvad er kommunens rolle i det?



Hvordan vil I som byråd bruge værktøjet?

Vælg jeres ambitionsniveau og indfri mærkesagen

1

Screening ved nedrivning

I bruger værktøjet til en simpel screening ved én nedrivning i kommunen og identificerer, hvilke materialer der har genbrugspotentiale. Det er en relativ let måde at få et indblik i mulighederne for genbrug og det giver jer jeres første data om mængder og materialer.

Men effekten er begrænset, hvis materialerne ikke aktivt genbruges.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 3 point



2

Denne løsning inkluderer både løsning

1 +

Genbrug centralt i nyt udbud

I bruger værktøjet til at kortlægge genbrugsmaterialer fra kommunens nedrivninger og herefter indskrives krav til genbrug i udbudsmaterialet.

Det skaber konkret efterspørgsel, reducerer klimaaftryk og understøtter cirkulær praksis. Men det kræver flere ressourcer end et traditionelt udbud og tæt samarbejde. Der er også risiko for begrænset tilgængelighed af materialer, men man skal jo i gang.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 5 point



3

Denne løsning inkluderer både løsning

1 + 2 +

Lokalt flow af materialer mellem byggeprojekter

Kommunen og bygherren bruger værktøjet systematisk på tværs af flere byggeprojekter – både renovering og nybyg – for at skabe et lokalt flow af materialer via databasen og etablerer en fysisk materialebank.

Det skaber en varig forandring, styrker lokal genbrug og kommunens grønne profil. Det kræver høj grad af koordinering, investering og vedvarende engagement.

Så ambitiøs er løsningen



... den koster



... og giver 7 point

